

SŁOWNIK POJĘĆ O SZKOLNICTWIE

Zawód – stanowi źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki. W zawodach szkolnictwa branżowego zostały wyodrębnione kwalifikacje. Zawody są zawodami jednokwalifikacyjnymi lub dwukwalifikacyjnymi.

Zadania zawodowe – to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania kończącym się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. Jest to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiającą sporządzenie opisu zawodu.

Szkoła ponadpodstawowa – to czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum oraz trzyletnia branżowa szkoła I stopnia - typy szkół, do których uczęszcza się po zakończeniu edukacji na poziomie podstawowym. Szkoły ponadpodstawowe to również: trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, dwuletnia branżowa szkoła II stopnia oraz szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Liceum ogólnokształcące – typ ponadpodstawowej szkoły czteroletniej, której ukończenie daje wykształcenie średnie i umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Technikum – typ ponadpodstawowej szkoły pięcioletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Branżowa szkoła I stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły trzyletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie daje wykształcenie zasadnicze branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie w branżowej szkole II stopnia kształcącej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych począwszy od klasy II.

Branżowa szkoła II stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły dwuletniej, do której można uczęszczać po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia. Ukończenie branżowej szkoły II stopnia daje wykształcenie średnie branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika, w

którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W technikum, w zawodzie dwukwalifikacyjnym, w większości przypadków pierwsza kwalifikacja jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole I stopnia, natomiast druga kwalifikacja z technikum, jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole II stopnia. W branżowej szkole II stopnia po zdaniu egzaminu maturalnego, możliwa jest dalsza edukacja na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe – szkoły kształcące w zawodach szkolnictwa branżowego to: pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła I stopnia, dwuletnia branżowa szkoła II stopnia oraz szkoła policealna kształcąca w zależności od zawodu od 1 roku do 2,5 lat.

Egzamin maturalny – egzamin państwowy przeprowadzany wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych (liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół II stopnia) po zdaniu którego uzyskuje się świadectwo dojrzałości. Jego rolą w aktualnym systemie oświaty, nauki i szkolnictwa wyższego jest również zastąpienie egzaminów wstępnych na uczelnie wyższe.

Egzamin zawodowy – egzamin umożliwiający uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadania wykształcenia zasadniczego zawodowego, wykształcenia zasadniczego branżowego, wykształcenia średniego branżowego lub wykształcenia średniego – również dyplomu zawodowego.

Praktyczna nauka zawodu – rodzaj obowiązkowych zajęć edukacyjnych organizowanych przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców - również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Kwalifikacja – zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez dany podmiot (świadectwem, dyplomem, zaświadczeniem).

Kwalifikacja w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję

egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie jednej kwalifikacji. Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalający na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, czyli opisanych wymagań, które potwierdzą osiągnięcie efektów kształcenia w danej kwalifikacji.

Szkoła policealna (studium policealne) – rodzaj szkoły w polskim systemie edukacji przeznaczona dla absolwentów szkół średnich. Aby zostać przyjętym do szkoły policealnej, konieczne jest posiadanie wykształcenia średniego, ale matura nie jest wymagana. W szkołach publicznych oraz szkołach z uprawnieniami szkół publicznych absolwenci otrzymują legitymacje m.in. uprawniające do zniżek oraz mogą otrzymywać indeksy. W trakcie oraz na koniec procesu kształcenia słuchacze szkół posiadających uprawnienia szkół publicznych mogą podejść do zewnętrznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (dawniej: egzaminu zawodowego) i otrzymać świadectwo w danej kwalifikacji, a po zdaniu wszystkich egzaminów w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz uzyskaniu odpowiedniego poziomu wykształcenia otrzymać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe oraz tytuł technika w danym zawodzie lub równoważny na poziomie ISCED 4. Szkoły policealne wydają również zaświadczenia do ZUS i WKU. Słuchacz, który ukończył szkołę policealną dalej posiada wykształcenie średnie, a jeśli zdał egzamin zawodowy lub z kwalifikacji, dodatkowo otrzymuje tytuł specjalisty lub technika. Szkoła policealna nie gwarantuje zatem wykształcenia zawodowego, ani tym bardziej wyższego!

Szkoły policealne mogą kształcić w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych, których ukończenie daje prawo przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. W odróżnieniu od formy szkolnej, kwalifikacyjny kurs zawodowy obejmuje programem zakres jednej wybranej kwalifikacji, podczas gdy program nauczania szkoły policealnej obejmuje zakres wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy – pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego wpisana w polski system oświaty. Jest niezwykle szansą dla wszystkich osób pełnoletnich pragnących **bezpłatnie**: zdobyć nowy zawód, uzupełnić swoje wykształcenie, udoskonalić swoje umiejętności, wspomóc rozwój swojej kariery zawodowej. W kwalifikacyjnych kursach zawodowych może uczestniczyć każda zainteresowana osoba, która ukończyła 18 lat bez względu na posiadane wykształcenie (podstawowe, gimnazjalne, zawodowe, średnie, wyższe). Program nauczania kursu uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodach w zakresie jednej kwalifikacji, a jego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji. Kursy mogą być prowadzone w formie dziennej, stacjonarnej lub zaocznej. Osoba, która ukończyła kurs może przystąpić do egzaminu zawodowego przeprowadzanego przez okręgową

komisję egzaminacyjną. Osoba, która przystąpi do egzaminu zawodowego i zda go, otrzyma świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie i prawo do wykonywania zawodu w zakresie posiadanej kwalifikacji. Warunkiem uzyskania dyplomu jest potwierdzenie wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadanie odpowiedniego poziomu wykształcenia (średniego). Słuchacze, którzy posiadają wykształcenie ogólne na poziomie szkoły zasadniczej oraz świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje w danym zawodzie. Słuchacze, którzy posiadają wykształcenie ogólne na poziomie szkoły średniej oraz świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie na poziomie technika otrzymują dyplom technika w danym zawodzie.

Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy (KKZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji.

Kurs umiejętności zawodowych (KUZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia: podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) – to struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji, umożliwiającą pośrednie porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. Została ona przedstawiona w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady.

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) – opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się.

Rzemiosło – zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez:

1. osobę fizyczną, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji tej osoby i jej pracy własnej, w imieniu własnym i na rachunek tej osoby – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub,

2. wspólników spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej – jeżeli spełniają oni indywidualnie i łącznie warunki określone w pkt 1, lub
3. spółkę jawną, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, lub
4. spółkę komandytową osób fizycznych, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
5. spółkę komandytowo-akcyjną osób fizycznych, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust.1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
6. jednoosobową spółkę kapitałową, powstałą na podstawie art. 551 §5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505) w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, wykonującego we własnym imieniu działalność gospodarczą, z wykorzystaniem swoich zawodowych kwalifikacji i pracy własnej – jeżeli powstała spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
7. spółkę, o której mowa w pkt 3–5, jeżeli działalność gospodarcza jest wykonywana z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, przynajmniej jednego wspólnika i jego pracy własnej, pod warunkiem, że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika, lub
8. wspólników spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej, jeżeli działalność gospodarcza jest wykonywana z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji przynajmniej jednego wspólnika i jego pracy własnej, pod warunkiem, Blacharz (721301) 9 że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika oraz wszyscy wspólnicy łącznie są mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

Żeby dostać się na studia należy zdać maturę!

Od jej wyniku zależy czy dostaniemy się na wybrane przez nas studia.

Studia pierwszego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci mający maturę, kończąca się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata (po studiach licencjackich) lub inżyniera (po studiach inżynierskich). Absolwent studiów pierwszego stopnia, po obronie pracy dyplomowej, w świetle Polskiej Klasyfikacji Edukacji, zdobywa wykształcenie wyższe zawodowe.

Studia licencjackie- trwają sześć semestrów (3 lata). Jest to typ studiów powszechnie przyjęty w zachodnioeuropejskich systemach edukacyjnych. Tytuł licencjata jest odpowiednikiem angielskiego bachelor i francuskiego licence. Pozwala kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia, w celu zdobycia tytułu magistra.

Studia inżynierskie- trwają siedem do ośmiu semestrów (3,5 roku – 4 lata). Ukończenie tych studiów pozwala kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia dla inżynierów, w celu uzyskania tytułu magistra-inżyniera (mgr inż.). Tytuł inżyniera jest odpowiednikiem angielskiego engineer, francuskiego i niemieckiego ingenieur i hiszpańskiego ingeniero.

Studia drugiego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia. W Unii Europejskiej są one zgodne z zaleceniami deklaracji bolońskiej. W Polsce nauka na studiach drugiego stopnia wymaga uprzedniego ukończenia co najmniej studiów pierwszego stopnia i trwa 3–5 semestrów (1,5 – 2 lat). Studia te kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera albo tytułu równorzędnego. Ich ukończenie jest wymagane do kontynuacji nauki w szkole doktorskiej (na studiach doktoranckich przed wejściem w życie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce).

Studia podyplomowe – inna niż studia wyższe i studia doktoranckie forma kształcenia, przeznaczona dla kandydatów posiadających kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia. By rozpocząć studia podyplomowe, należy posiadać dyplom studiów licencjackich, inżynierskich lub magisterskich. Różnice w wymaganiach formalnych każda uczelnia określa indywidualnie. Po ich zakończeniu otrzymuje się świadectwo ukończenia studiów podyplomowych (nie jest to dyplom). Program kształcenia studiów podyplomowych wymagać może złożenia przez słuchacza pracy końcowej lub egzaminu końcowego. W Polsce dostępne są studia podyplomowe dofinansowywane ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Do podjęcia studiów podyplomowych potrzebny jest dyplom ukończenia studiów I stopnia (licencjat, inżynier) lub II stopnia (magister). Nie ma wymogu, by kierunek I lub II stopnia był zgodny z podejmowanym programem studiów podyplomowych.

Studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie, studia doktorskie) – w myśl uchylonej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym studia umożliwiające uzyskanie zaawansowanej wiedzy w określonej dziedzinie lub dyscyplinie nauki, przygotowujące do samodzielnej działalności badawczej i twórczej. Kształcenie na

studiach doktoranckich kończyło się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia (w Polsce absolwent otrzymuje Świadectwo ukończenia studiów doktoranckich). Ukończenie studiów trzeciego stopnia nie oznaczało uzyskania stopnia naukowego doktora, należy jednak wskazać, że studia doktoranckie stwarzały warunki do przygotowania rozprawy doktorskiej. Studia doktoranckie prowadzone mogły być przez uprawnione jednostki organizacyjne uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W Polsce studia doktoranckie trwały nie krócej niż 2 lata i nie dłużej niż 4 lata, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach o 2 lata (np. prowadzenia długotrwałych badań naukowych). Nauka na studiach doktoranckich wymagała ukończenia studiów II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy- to szkoła ponadpodstawowa, która przyjmuje uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem, zespołem Aspergera i uczniów poruszających się na wózkach. Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy przygotowuje młodzież do pełnienia różnych ról społecznych oraz autonomicznego i aktywnego życia dorosłego. Kształcenie dostosowane jest do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów. Nauka trwa 3 lata. Klasy liczą niewiele osób. Edukacja uczniów polega na całościowej i jednoczesnej realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej szkoły, z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania. Głównym celem działań edukacyjnych jest osiągnięcie przez naszych uczniów takiej samodzielności, aby skutecznie radzili sobie w otaczającym ich świecie, opanowali takie wiadomości oraz wykształcili nawyki i umiejętności, które pozwolą im funkcjonować w najbliższym środowisku. Prowadzone działania edukacyjne są zindywidualizowane i dostosowane do ich potrzeb oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Obejmują kształcenie ogólne umożliwiające utrwalenie i poszerzenie zakresu posiadanej wiedzy oraz przygotowują do podjęcia samodzielnej pracy na wolnym lub chronionym rynku pracy.